

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA Erjavčeva 4a

ISTRA

Pretplatnici i čitatelji! Ne zaboravite da je »Istra« potrebna, da bi nam bez toga našega jedinoga lista bilo još gore nego što nam je nama i našima. Zato propagirajte »Istru«!

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

ZAŠTO MORA SVAKI EMIGRANT BITI PRETPLATNIK „ISTRE“

Jer je to JEDINI LIST, koji štiti interese emigranata.
Jer je to JEDINI LIST, koji izvješćuje o stanju našega naroda u Italiji.
Jer je to JEDINI LIST, koji informira o društvenom životu emigranata.
Jer je to JEDINI LIST, koji sistematski registrira vanjskopolitičke događaje koji su u vezi s nama.
Jer je to JEDINI LIST, koji sistematski registrira sve kulturne pojave u vezi s nama i sav kulturni rad naših u emigraciji i onih u Julijskoj Krajini.
ZATO MORA SVAKI EMIGRANT BITI PRETPLATNIK »ISTRE«!
SVAKI EMIGRANT MORA BITI PROPAGATOR »ISTRE«!

PRIJAVA PREPLATE

Naši čitatelji mogu pretplatiti svoje prijatelje na naš list popunivši ovu prijavu. Prijavu treba odrezati i poslati našoj upravi. — Novi pretplatnik:
Ime i prezime:
Adresa:
Pretplatio se od do
Šaljem pretplatu za mjeseci
putem ček. računa Pošt. št. br. 36.789
Potpis:

Monopolizacija trgovine z mano v Italiji

Kakor je Mojzes v puščavi po božjem ukazu izdal stroge odredbe glede uporabe, vlasti pa glede kupčenja mane, ki so je prejemali neposredno z nebes, tako je sedaj tudi fašistična vlada izdala s posebnim zakonikom od 5. novembra 1937 najstrožje odredbe za trgovanje z mano. Ni sicer to božja mana, pač pa solt neke vrste jeseni (fraxinus ornus in fraxinus excelsior), ki se odlikuje po svojem sladkem okusu in ki rabi v medicini kot odvajalno sredstvo. Pri dobiva se zlasti na Siciliji v okolišju Palerma. Ker je mana eden izmed produktov, ki z njimi skuša Italija zboljšati svojo plačilno močnost v inozemstvu, je fašistična vlada izdala ukaz, da se mora odslej ves domači pridelek pa tudi morebitna uvožena mana brezpogojno oddati posebnemu zbirališču v Palermu in je istočasno določila tudi visoke kazni za vsak morebitni prekršek.

Tolarji Marije Terezije

Za časa Neguša je bil samo tolar Marije Terezije priznani plačilni sredstvo v Abesiniji. Pravico do kovanja tega novca si je pridržala Austro-Ogrska. Kovala je te tolarje v državni kovanici v Trstu. Zaradi močnih trgovinskih zvez med Trstom in vzhodno Afriko, je bil ta denar povsod na Vzhodu zelo cenjen in je tudi po vojni ohranil svojo vrednost. Pri mirovnih pogajanjih so očitno prezrli dejstvo, da je ranjka Avstrija kovala ta denar, in nobena država se ni za to pravico potegovala. Tako je Avstrija še dalje imela to pravico, samo da je prenesla kovanico iz Trsta na Dunaj, kjer je avstrijska republika nemoteno dalje kovala tolarje Marije Terezije.

Pred vojno z Abesinijo je bila Italija najboljši odjemalec teh tolarjev, ker jih je potrebovala za svoje vojaške in politične svrhe. Ko pa je Italija okupirala večji del Abesinije, je odkupila od Avstrije pravico kovanja in sama začela kovati tolarje Marije Terezije.

Ko je Italija okupirala vso Abesinijo, je hotela zamenjati tolarje s lirami in sicer po ključu, en tolar za pet italijanskih lir. Toda Abesinci so se protivila taki izmenjavi. Zaradi tega je morala Italija zvišati tečaj tolarja, najprej na 8,50 lire, pozneje na 10,50, a danes je uradni tečaj za izmenjavo že 13,50.

Vprašanje tolarjev pa je zadobilo še drugo lice. Druge države nočejo namreč priznati prenosa kovanice pravice od Avstrije na Italijo, češ da ako Avstrija noče več kovati teh novcev, postane ta pravica splošna. Vsakdo bi imel po tej razlagi pravico kovanja. Ta pravica pa je dokaj plodonosna, kajti kovanica vrednosti tolarja znaša komaj 6,435 lire, njeno plačilna vrednost v Abesiniji pa 13,50. Jasno je, da sprito tako velike razlike bujno cvete spekulacija s tolarji.

Mussolini o katoličkoj crkvi

Već više puta dao je Mussolini izjave pariškom dnevniku »Le Figaro«. Sve su ove izjave načelne važnosti. Na najnoviju Mussolinijevu izjavu Figarovom dopisniku, osvrnuo se ovih dana »L'Osservatore Romano«.

iz kojega donosimo slijedeći izvadak: Mussolini ozbiljnim riječima opominje državničke, da se čuvaju svakoga boja protiv Crkve, jer se ovaj, kao što uči povijest od Dioklecijana do Bismarka, uvijek svršio porazom Države. Boj protiv Crkve jest boj protiv Neograničenoga i Nedohvatnoga, jest otvoreni boj protiv Duha, koji je u Crkvi najdublji i najeminentniji. »Ostaje,« — veli Mussolini doslovce — »za sva vremena dokazano, da i najoštrije oružje, što ga može upotrebiti Država u boju protiv Crkve, nije kadro nanijeti Crkvi smrtonosnih rana. Crkva, prije svega katolička Crkva, izadi će nepromijenjena i slavnobitna iz decenijski dugog i najoštrijeg boja«.

Knjiga Mussolinijevog sina o Abesiniji

Nedavno je u Italiji izašla veoma zanimiva knjiga o Abesiniji, koju je napisao mladi Vittorio Mussolini, sin fašističkog Ducea. Naslov knjige jest: »Lijetovi iznad abesinskih planina«. I u njoj Duceov sin opisuje, kako je bilo u ratu protiv Abesinije. Mladi Vittorio piše, da je rat bio sjajna zabava i svoja razlaganja ilustrira i konkretnim primjerima. Tako na pr. opisuje, kako je bilo par dana prije Božića 1935. godine, kada je avionom napao konjicu plemena Galla: »Doletjeli smo iznad neprijatelja, koji nas nije opazio i odmah smo spustili svoje eksplozivne bombe. Sjetam se, da nam se jedna skupina konjanika pričnila kao cvijet koji se otvara, kada su bombe padale u nju. Nije bilo teško pogoditi, jer nismo letjeli visoko.« Zatim Vittorio piše, da je to sjajan sport, koji ugodno podražava sve osjećaje. Evropske oficire, koji su se borili na strani Abesinaca, nazivlje »besramnim šakalima sa bijelim licem.« U svakom pogledu, ova knjiga djeluje veoma odgojno u Italiji, a veoma je poučna i izvan njenih granica.

RABINDRANATH TAGORE O FAŠIZMU

»Fašizam se protivi svemu onome, što zovemo kulturom i civilizacijom. Fašizam gazi svaku slobodu i prezire slobodu savjesti, I još fašisti misle, da su oni napredni, da zastupaju kršćansku civilizaciju i da stoje kud i kamo više od Istoka, koji tobože poznaje samo mnogobojstvo i ne zna za jednoga Boga. Ali to nije istina. Čitav Istok upravo kao i kršćanski Zapad, vjeruje i nauča, da je Bog tako neizmjerio i savršeno biće, te da ne može ravno općiti s čovjekom, nego kršćani vjeruju, da je Bog poslao na svijet sina svoga, a cijeli Istok vjeruje, da se Bog od vremena do vremena utjelovljuje i prikazuje čovječanstvu. U toj jednoj i drugoj vjeri je glavno, da svijetom i čovječanstvom ne vlada surova i materijalna sila, nego duh prema riječima Isusovim: Ja sam duh, istina i život. A fašizam je do najveće mjere i strahote razvio imperijalizam i nacionalizam kao organizaciju surove sile, koja smatra sve pravednim šta ona čini, i ne priznaje ni suda ni suca. Ova surova sila najveća je opasnost i za zapadnu Evropu i za čitavi Istok. Ona je najveća zapreka miru i napretku čovječanstva. Zato onaj, tko i malo poštuje sebe i ljudski razum, ne može biti ni jedan časak za fašizam«.

Država i čovjek

»Čovjeka je stvorio Bog, a državu je stvorio čovjek. To znači da država postoji zbog čovjeka, a ne čovjek zbog države. Jer: ljudi bez države mogu postojati, ali državu bez ljudi nije moguće zamisliti. Čovjek je cilj, a ne sredstvo, dok je država naprotiv sredstvo, a ne cilj. Vrijednost države određuje prema vrijednosti njegove službe čovjeku: ako država pomaže čovjekovo razvijanje, onda je ta vrijednost dobra, ali čim ona sputava to razvijanje, onda joj vrijednost nije nikakva. Prema tome država može da bude prijatelj čovjekov, ali i neprijatelj: to zavisi od toga, da li ona pospješuje čovjekovu slobodu, sigurnost i razvitak ili ih sputava«.

(R. N. COUDENHOVE-KALERGI).

Polovica it. kmetov nima zemlje

Pri zadnjem ljudskom štetju so naštelu okrog 42,2 milijonov prebivalcev. Od teh je bilo 45 od sto ki so se bavili s poljedelstvom, kar znaša 18,9 milijonov. Od teh je, kar je značilno, komaj 50 od sto t. j. 9,5 milijonov, ki imajo svojo zemljo, za temi sledijo kmetijski delavci, mezdniki, katerih je 4,9 milj. ali 26 od sto vsega kmetijskega prebivalstva. Kolonov pa je 3,7 milj. ali 20 od sto kmetijskega prebivalstva. V letih 1871 in 1881 je bilo nič manj nego 60 od sto vseh kmetovalcev ki so bili popolnoma brez zemlje, sedaj je takih baže še 2,84 od sto, kakor ugotavlja Agenzia d'Italia e dell'Impero. Toda po gornji statistiki je tek čez vedno okrog 50 od sto. — (Agis).

Velicina seljačkih posjeda u Julijskoj Krajini

Po podacima popisa koji je u Italiji bio izvršen 19. marta 1930, u Julijskoj Krajini je tada bilo 100.471 seljački posjed, a u cijeloj Italiji 4.196.228. Slijedeća tabela nam prikazuje razdiobu seljačkih posjeda u Julijskoj Krajini.

Velicina	Broj	Površina
do 0.50 ha	20.335	3.765 ha
0.50—1 ha	9.744	7.337 ha
1—3 ha	24.634	46.887 ha
3—5 ha	13.686	54.144 ha
5—10 ha	17.466	124.920 ha
10—20 ha	10.086	140.316 ha
20—50 ha	3.630	104.131 ha
50—100 ha	500	32.942 ha
100—500 ha	286	61.541 ha
preko 500 ha	104	199.155 ha

Iz toga se vidi koliko je velik broj sitnog posjeda, do 1 ha, jer tog sitnog posjeda ima skoro jedna trećina, a svi ti posjednici imaju zajedno jedva 11.000 ha zemlje. Po površini je najjača skupina posjeda od 5 do 20 ha, a po broju skupina posjeda od 0.5 ha do 5 ha, kojih ima preko 68.000.

NEUSPEH MANJŠINSKE POLITIKE

Slučaj dra Steinacherja v Poljski

Nemški tednik »Der Deutsche in Polen«, ki izhaja v Katovicah, je v svoji številki od 8. decembra 1937 prinesel vest, da je dosedanji glavni vodja urada za Nemce v inozemstvu, znanega pod kratko VPĐ, dr. Hans Steinacher iz zunanjepolitičnih razlogov moral odstopiti od svojega mesta. Kakor namiguje omeñeni list, se je zgodilo na pritisk Italije, bržkone radi Steinacherove propagande za Južni Tirol. Zaradi tega si vpraša nemški list, zakaj ni v zvezi s tem Nemčija »v smislu toliko hvaljene politike medsebojnosti in reciprocitete« zahtevala odstavitev ali vpokojitev Etto-reja Tolomeia, ki velja za najvećjega zatiralca Nemcev v Južnem Tirolu. Očitno pa je reciprocnost takrat izostala, kajti senator Tolomei je pravkar mirno lahko objavil 32. zvezek svoje obširne publikacije »Archivio dell'Alto Adige«, za katerega je sestavil zanimivo razpra-

U znaku jugoslovensko-talijanskog prijateljstva

Jug.-tal. klub u Beogradu

Beograd, 10. januara. U Beogradu je održana konstituirajuća skupština jugoslovensko-talijanskog kluba, te je izabrana uprava, i to potpredsjednik Dragoljub Todorović, opć. potpredsjednik; potpredsjednici: Dragutin Gjorgjević, odvjetnik i Antonije Difranko, trgovac; tajnici: dr. Nemanja Vukićević, dopisnik vanjske štampe i Dragoljub Obradović, odvjetnički kandidat. Osim toga izabran je velik broj članova uprave, među kojima su Miodrag Stamenković, umirovljeni direktor ministarstva šuma i voda, Josip Jagodnik, trgovac, dr. Miloš Viktorović, odvjetnik, Borivoje Božanović, umirovljeni kapetan i Dragoljub Zekavica, ravnatelj gimnazije.

Cilj je ovog kluba promicati što tješnije veze između Beograda i Rima.

Juss i Guf

Sušak, januara 1938. U subotu dne 8. o. mj. održao je JUSS (Jugoslovensko udruženje studenata Sušak) u svim prostorijama Sokola, svoj veliki akademski ples na kome je uzela učešća

i jedna veća grupa talijanskih studenata i studentica članova GUF-a (Gioventu universitaria fascista) iz susjedne Rijeke.

„Clearing“, pred sudišćem

Pred kasacijskim sudišću u Rimu se je vršila zanimiva razprava glede »clearinga«. Tvrdka »Zora« iz Crnomlja je tožila tvrdko Tommasi iz Trsta, ker ji ta ni plaćala v določenem roku Din 14.126.50 po »clearingu«. Jugoslovensko tvrdko je zastopal adv. Santoro iz Rima. Na razpravi su ugovorili, da bi bilo bolje rabiti besedo kompenzacija, ker prav za prav »clearing« ni v točnem pomenu plaćevanje, ampak nekaka kompenzacija, ki je ne vršijo privatniki med seboj, temveč le države, po posebnem dogovoru. Zaradi tega mora italijanski dolžnik plaćati poleg računa še zamudne obresti. Kasacija je ugodila tožbi jugoslovske tvrdke.

Premog iz labinskih rudnikov za jugoslovensko mornarico

Pristanišće premoga, ki je vzniklo pri Labinu, se vedno bolj širi. Tu nalagajo na vse italijanske ladje premog. Tudi inozemski parniki vzmajajo po potrebi za svojo rabo labinski premog. Zanimivo je to, da celo jugoslovenski parniki za obalni promet in potniški promet po Dalmaciji nalagajo premog od časa do časa v labinskem premogovnem pristanišču. Neki jugosl. parniki prevažajo premog na Sušak, odkoder ga vkrcajo na druge jugosl. parnike tako n. pr. »Beograd« in »Srbina«, itd.

OD SOČE DO REČINE,

OD TRIGLAVA DO KAMENJAKA

Istraga protiv dr. Dolcea u Podgradu

Podgrad, januara 1938. — Više puta smo vam javili o našem općinskom liječniku dr. Dolceu. Da se vidi kako su naše informacije bile točne, javljamo vam sada da je nad njim provedena istraga radi njegovih postupaka s narodom. Čujemo da će biti premješten. Mi ne čemo za njim žaliti. Čujemo, međutim, da se nekoji njegovi prijatelji zalažu za njega, a u prvom redu naš podeštat, kojemu je prefektura povjerila istragu protiv Dolcea. Ove dane je podeštat, u svojstvu istražitelja, pozvao neke ljude u općinu, tako oca pok. Dodića Josipa iz Obrova koji je umro, navodno, krivnjom dr. Dolcea. Pozvan je bio i Mamilović Tomaš iz Zagrada, otac Mamilović Ivana, kojemu je dr. Dolce upropastio obje noge. Bubnjača Stjepana iz Obrova kojemu je dr. Dolce stavio imanje na bubanj radi neplaćenog honorara, a bila je preslušana i Frm Marija iz Obrova kojoj je dr. Dolce osakatio desnu ruku. Bilo je pozvano još mnogo lica koje je taj liječnik liječio. Najduže su ispitivali oca pok. Dodića Josipa. Podeštat ga je ispitivao u prisustvu dr. Dolcea. Dodić je cestar na drž. cesti Obrov-Golac, pa mu je dr. Dolce bio zaprijetio da će izgubiti službu ako bude gdje govorio protiv njega.

Doznajemo da su i ostalima koje se ispituje dolazili razni emisari i nagovarali ih i prijetili im ako budu svjedočili protiv dr. Dolcea.

Slovenski vjeronauk u Klancu kod Herpelja

Trst, januara 1938. — U Klancu kod Herpelja uči župnik vjeronauk djecu slovenski. Ovih dana je učitelj razdijelio među djecu na mašinu istipkanu izjavu koju neka odnesu kući i dadu je roditeljima na potpis. U toj izjavi je stajalo da roditelji traže da se njihovu djecu uči vjeronauk talijanski. Neki dječiji roditelji, osobito oni koji imaju neke dozvole ili su na radu, potpisali su izjavu. One koji nisu potpisali, prijavio je učitelj karabinjerima.

Premetačine radi krijomčarenja

Suhorje, januara 1938. — U Suhorju su premetačine organa finansijske kontrole na dnevnom redu. Ljudi ne znadu šta zapravo finansi traže. Navodno traže krijomčarenu robu. Tako su u nekoj kući 16 decembra ponovno vršili premetačinu. Ljudi su se sakupili i počeli mrmljati što ih se uvijek bez razloga smeta. Stražari su poslali seoskoga glavaru Cirila Volkua koji je prisustvovao premetačini, da ljudima naredi da se odaleče. Ljudi nisu poslušali.

Kasnije su karabinjeri pozvali u kasarnu Volkua i pridržali ga. Zatim su dozvali još i 15-godišnjega Volkua sina i vlasnika kuće gdje je vršena premetačina. Svu trojicu su odveli u Trst, ali su ih iza dva dana ispustili. Zatim su uhapsili osam mladića koji se još nalaze u tršćanskom zatvoru.

Revizija procesa Baragi i drugovima

Rijeka, jan. 1938. — Donijeli smo bili vijest da je Vicenc Baraga bio osuđen od riječkog suda na smrt radi toga što je ubio finansijskog stražara Manca i teško ranio stražara Multineddu. Tada su bili osuđeni i Franc Curček (na robiju), Ivan Baša i braća Andrija i Ivan Stemberger, svi iz Jablanice. Na prvog februara bit će na Rijeci pred okružnim sudom ponovno rasprava.

Na Goriškem je še vedno polno nabiralcev starega železa

Gorica, jan. 1938. V letih krize se je marsikateri brezposelni fant in oče oprijel nevarnega posla: pobiranje grana in drugega streliva, ki je ostalo po tolikih letih še vedno v zemlji. V poštev je v največji meri prišlo železo, ker so druge drage kovine že zdavno pobrali in prodali. Ko je bilo tega materijala še mnogo, so ga pobirali samo po površju. Ko pa je pričelo zmanjevati, so se lotili prekopavanja, najprej seveda le bolj nizko, a pozneje vedno bolj globoko. V krajih kjer je posebno divljala vojna in v starih strelnih jarkih so dobili še mnogo železa. Na nekem zemljišču pri Gorici, ki meri približno 4.000 do 5.000 kv. metrov so izkopali za več nego 5.000 kv. starega železa, t. j. za vsak kv. meter so dobili več kakor 1 lito. (Agis)

Proces na Rijeci radi krivotvorenih lira

Rijeka, 8 januara 1938. Danas je pred našim Tribunalom održana jedna vrlo zanimljiva rasprava protiv jednog policijskog komesara i agenta poznatog pod imenom »Giuba di Quoio« službenika naše kvesture. Prošle godine pojavile su se kod nas u prometu u dosta velikoj količini krivotvorene novčanice u banknotama po 10 lira. Policijska vlast povelu je svojedobno energičnu istragu radi ustanovljenja krivotvoritelja, a bilo je i dosta lica uhapšeno, koji su bili kasnije pušteni na slobodu zbog pomanjkanja dokaza. Tom zgodom je zaplijenjena dosta velika količina falsifikovanih novčanica po 10 lira; koje su se čuvale kod kvesture. Od ukupne svote krivotvorenih banknota po 10 lira pokradeno je našoj kvesturi po nekim lopovima ništa manje nego preko 11 hiljada lira. Sada je kvestura povelu energičnu istragu radi tako drske krađe i konačno pronašla tata među svojim od kojih je jedan ništa manje nego komesar. Svakako stoji da je posao dobro išao. Radi toga su naši kvesturini pred tribunalom i osuđeni i to gospodin komesar na premještaj u unutrašnjost Italije, a naš t. zv. »Giuba di Quoio« na penzionisanje.

Razpust upravnega in nadzornega sveta Kmet-ske posojilnice v Libušnji

Trst, jan. 1938. — Načelnik italijanske vlade Mussolini je z dekretom od 7. decembra 1937. razpustil upravni in nadzorni odbor Kmet-ske posojilnice v Libušnji. Dekret ne navaja nobenega razloga, temveč se sklicuje samo na zakon od 17. julija 1937, ki vsebuje odredbe za zaščito hranilnih vlog, in na predlog glavnega inšpektorja. Razpust je vzbudil med slovenskim prebivalstvom veliko presenečenje in krožijo med ljudstvom najrazličnejše domneve, ki so dale vladni povod do takšnega sicer neupravičenega ukrepa.

Otpuštanje radnika na Rijeci

Rijeka, januara 1938. Vrlo je dobro poznata stvar da u našem brodogradilištu »Danubius« radi svaki dan manji broj naših radnika, a isto tako i stručnog osoblja uslijed nestašice željeza i drugog potrebnog materijala, koji se upotrebljava kod raznih radova, naročito kod popravaka brodova.

Velikom broju radnika i stručnom osoblju otkazan je posao

prigodom posljednjih velikih hapšenja na Rijeci u mjesecu novembru prošle godine.

Početkom ove godine otpustila je ponovno uprava naših brodogradilišta »Danubius« ništa manje nego preko 150 što radnika što stručnog osoblja. Otkaz je uslijedio radi pomanjkanja sirovina.

Napominjemo, da je radnicima obećano od strane pretstavnika vlasti da se ne trebaju bojati da će ostati bez kruha, jer da će se oni za njih zauzeti, da budu ukranci na razne brodove, kojim Talijani priređuju razne ekskurzije po Sredozemnom moru u zajednici sa njemačkim radnicima.

Druga elektrarna na Soči

Kakor smo zvedeli iz poučenih krogov, bodo v kratkem začeli z gradbo druge elektrarne na Soči. Centrala te elektrarne bo v Plavah, jez bo pa nad kanalskim železniškim mostom pri Ajbi. Od tam bo podzemeljski odtok Soče na desnem bregu pod Gorenjim poljem do centrale v Plavah.

Pred sodiščem v Reki in v Rimu

Reka, januara 1938. (Agis). Pred tukašnjim sodiščem se je moral zagovarjati zaradi tihotapstva Jakob Novak, doma iz Knežaka. Bil je obsojen na 7 let ječe, nato pa odpeljan pred posebno sodišče v Rim. Ker je bil Novak že već let v inozemstvu in ga je neka tuja država na zahtev Italije izročila pred kratkim italijanskim oblastem, se je moral zagovarjati radi protifašističnega delovanja in bil obsojen na nadaljnjih 6 let ječe. Tako bo moral Novak odsesti skupaj 13 let v zaporu.

IGNAZIO SILONE DOBIO AMERIČKU NAGRADU

Veliki talijanski pisac Ignazio Silone, autor čuvene knjige »Fašizam« i romana »Fontamare«, (oba djela su izašla kod nas u prevodu), dobio je američku nagradu od 20.000 švicarskih franaka za svoj novi antifašistički roman »Kruh i vino«, koji je štampan u Zürichu i već preveden na nekoliko evropskih jezika. Silone živi naravski u emigraciji.

Kmetijski in učiteljski natečaj

Trst, januara 1938. Za lansko leto so bili prirejeni trije natečaji za pospeševanje raznih panog kmetijstva v vsaki pokrajini posebej a skupni natečaj bo v Rimu za vse nagrajene najbolje kmetovalce vsake province. V goriški pokrajini je bilo poleg tega razpisanih še 8 natečajev in sicer za razširjenje žita, racionaliziranje zemljišč, pridelovanje krompirja, sena itd. v tržaški pokrajini pa za žito, odstranjevanje kamenja s kraških polj, za silose, higijenska gnjišča itd. V tržaški pokrajini je bilo razdeljenih 400 nagrad v znesku 80.000 lir. Nagrajeni so bili poleg ostalih: Gabrijelčić Ludvik iz Praprotnega pri Nabrežini, Černe Albina iz Tomaja, Tavčar Alojz iz Dutovelj in Mrhar Anton iz Razdrtega, 150 nagrad so razdelili v goriški pokrajini. Izmed drugih so bili nagrajeni ti-le: Pahor Oskar iz Prvačine, Volčič Ivan iz Črnič, Žgur Josip iz Podrage, Luznik Franjo iz Poljubina, Kosmač Pavel iz Ledin, Kovačič Alojz iz Idrije ob Bači, Rudolf Karel iz Loma pri Črnom vrhu, Golja Mihael iz Sela pri Podmelcu, Hrast Anton iz Livka, Klanjšček Anton iz Vrtojbe, Uršič Ciril iz Idriškega, Gorkič Ivan iz Preserja, Ušaj Josip iz St. Petra pri Gorici, Čemažar Jakob iz Novakov pri Cerknici, Vitez Ivan iz Vrabč, Trošt Franc iz Ložic, Bregant Andrej iz Števerjana, Savnik Karl iz Bilj, Pregelj Franc iz Vipave ter še nekatere mlekarske zadruge. Za največji pridelalec koruze v goratem kraju je prejel Golja Ivan iz Idrije najvišjo nagrado v znesku 2.500 lir. Poslali ga bodo tudi v Rim.

Z začetkom leta je bilo razpisanih nekaj natečajev za učiteljska mesta od IV. do V. kategorije, in to v Trstu, Gorici, Puli in na Reki. Za udeležbo je treba najmanj 5 let službe in priložiti je treba 9 raznih dokumentov. (Agis.)

Dopisovanje z goriškim ordinariatom

Decembrski uradni list goriškega ordinariata prinaša odlok, s katerim so naprošeni vsi gg. duhovniki, da dopisujejo z nadškofijsko kurijo v zadevah, ki se tičejo gospodarskih vprašanj, v italijanskem jeziku: ukrep se utemeljuje s tem, da pomeni drugačno dopisovanje izgubo časa in sitnosti. V drugih zadevah je dovoljeno častiti duhovščini dopisovanje v latinščini. (»Jutro«).

Na Goriškem primanjkuje župnikov

Te dni je škofijski ordinarijat razpisal sledeća župnijska mesta: na Logu, v Trentu, Livku, Libušnji, Avčah, pri Sv. Duhu na Banišću, v Dornbergu, Otlici, na Pečinah, v Kojsem, v Stanjelu, Drežnici, Mavhinjah, Ponikvi, Šebreljah, Soči ter drugod. Za službena mesta v Brestovici, Desklah, Dolenjem, Devinu, Godoviču, Grahovem, Jagrščah, Lokvi, Ložicah, Podkrajcu, Žabljah, Smartnem, Zavratcu, Skrbini, Zgoniku, na Slapu, Gornji Tribuši, na Vojskem, Ustju in še v treh drugih župnijah sta bila razpisana že po dva natečaja, a brez uspeha. Zato bo ordinarijat sedaj sam imenoval župnike odnosno župnijske upravitelje v teh župnijah.

Proces proti Danteju Serpu v Benetkah

Kakor smo že pisali, je bil neki Dante Serpo obsojen glede umora skvadrista Pasquale Napoletana, izvršenega v l. 1921, pred prizivnim sodišču v Trstu obsojen na 21 let zopora. Kazen je bila izrečena po te danjem kazenskem zakoniku. Serpo se je pritožil na kasacijsko sodišče v Rimu u smislu zakona Zanardelli glede obsojanja političnih zločinov po 15 letih. Prva kazenska sekcija kasacijskega sodišča pa je predala proces prizivnemu sodišču v Benetkah.

Konfiniranci su se vratili

Trst, januara 1938. — Do sada su se iz konfinacije vratili: Živec Fr., iz Barkovlja, Sajovic Jakob iz Hruševja kod Postojne, Čuk Milan iz Postojne, Lenček Ivan iz Postojne, Doleš Anton iz Postojne i Sink Karel iz Višnjek v Bravi. Od drugih se još nije niko vratio, tako se nije vratio ni Bevk, ni Leban ni drugi. Iz zatvora se nije niko još vratio.

U Rimu se osniva društvo „Amici del Giappone“

Sušak, decembra 1937. Kako javlja »Piccolo« od 14. o. mj. u Rimu se radi na osnivanju društva »Amici del Giappone« (»Prijatelji Japana«), kojem će biti zadatka da uspostavlja i učvršćuje ekonomske i kulturne veze između Italije i Japana. »Amici del Giappone«, bravo, a doskora će doći i »Amici degli Antropofaghi«, jer — slični se časte

Drobiž

— Col. — Posestniku Francu Kofolu je zgorel senik, v katerem je bilo preko 200 kvintalov sena. Požar se je razširil tudi na stanovanjsko hišo ter na gospodarsko poslopje. Zgorelo mu je še 10 kub. metrov lesa, pohištvo in mnogo orodja. Škoda cenijo na 40.000 lir.

— Gorica. — (Agis) — Pred goriškim sodiščem je bil obsojen na dva meseca zopora 22 letni Anton Vidic, ker se ni pravočasno prijavil k naboru.

— Gorica. — Dva meseca in 15 dni zopora je dobil 24letni Gorkič Just iz Vrtojbe, ker je pobiral staro vojaško železo in ni tega naznanil oblastem.

— Grgar. — (Agis) — Žrtev granate je postal 43 letni posestnik Andrej Petrevčič, ki so ga našli v neki jami blizu Grgarja nekaj dni po nesreči mrtvega.

— Kanal. — (Agis) — Za tajnika krajevne fašistične organizacije je bil imenovan Ivan Cachiatti, dosedanji tajnik Loize Gersini (Geržinič) je bil odstavljen.

— Medvedje brdo. — (Agis) — V obmejni vasi Medvedjem brdu pri Godoviču se je pred dnevi zgodila žalosna nesreča. Trije otroci Ivana Zaklija so ostali nekoga večera sami doma in postali žrtev plina in dima, ki se je razvijal iz gorečih drv pod pečjo.

— Miren. — 12-letni Friderik Malič iz Peči se je drsal na zaledeneli Vipavi, ko se mu je nenadoma udril led pod nogami. Iz vode so ga povlekli šele čez tri ure in po mučnem iskanju, seveda že mrtvega.

— Pula. — (Agis) — Ove godine će se nastaviti s radom na istarskom vodovodu. Čini se da će ove godine godine dovesti vodu na Pazinštinu i Labinštinu, a možda i u Pulu.

— Pula. — U istarskoj pokrajini koja broji 42 općine, trinaest općina je bilo do sada upravljano po komesarima. Sada je prefekt imenovao za komesara u Osoru na Cresu Ivana Vodaria, a u Nerezinama Ivana Menesinia, pa se tako broj općina sa komesarima popeo na 15.

— Pula. — Tokom lanske godine su istarske općine i pokrajinska uprava dobile 21 milijun lira zajma poprečno uz 6—7 posto kamata i s amortizacijom kroz 25 godina.

— Rijeka. — U Rijeci je bilo 21 decembra nastanjeno 59.158 stanovnika.

— Trst. — Služkinja Ema Verčon je bila obsojena zaradi tatvine na 500 lir denarne kazni pogojno in brez vpisa v kazenski list.

— Trst. — Zaradi pijanosti ter zoperstavljanja oblastem in motenja mira je bil obsojen pogojno na 6 mesecev zopora in 100 lir denarne kazni Ivan Pregarč.

— Trst. — (Agis) — V petrolejskih skladištih pri Sv. Soboti je pred dnevi nastal nevaran požar. Mehanik Karel Brumat je pri tem dobio nevarne opekline. Tržaškim gasilcem pa se je kmalu posrećilo ožestiti i pogasiti. Tako su preprečili većje katastrofe, ki bi lahko uničila tovarno in zgradbe u okolici.

— Trst. — Papež je imenoval za škofa v Chioggiji Ivana Ambrozića (Ambrosich), patra Hijacinta iz kapucinskoga samostana u Trstu. Imenovani je po rodu Tržačan. Rodil se je 29. januara 1887. Prej je bil župnik u Adriji (Polesine).

— Trst. — Sodišću so bile predane sledeće mlekarije, ker so prodajale mleko pomešano z vodo: Emilija Cerovac iz Sv. Martina pri Buzetu, Ana Pohlen iz Buzeta, Frančiška Merlin iz Trsta, Ema Krulčić iz Roča, Marija Božić iz Lanišča, Alojzija vd. Ukmar iz Koprive na Krasu in Hermina Luin iz Trsta.

— Trst. — U Rimu je umro Josip Marušić (Giuseppe Marussig), književnik, novinar i fašista iz Opuzena u Dalmaciji. Bio je saradnik i »Piccola«, a poznat je po romanu »Uomini di confine« u kojem je dokazivao talijanstvo Dalmacije.

— Trst. — Zopet se je zgodila težja nesreća z vozom, pri kateri je bil teško ranjen voznik Ivan Košuta iz Sv. Križa. — Pri čišćenju okna je padla na tla služkinja Angela Vižintin in si zlomila hrbtenicu.

— Trst. — Splovili so veliko motorno ladju »Vega«, ki je zgrajena na račun norveške trgovske mornarice.

— Trst. — Sulčić Josip iz Nabrežine je bil obsojen na 8 mesecev zopora, ker se je zoperstavljao železniški milici, ko se je penjao u vlak u brez listka.

— Trst. — Pečenko Josipina je padla na zmrzlih tleh ter se po rukah tako moćno pobila, da se bo morala zdraviti u bolnišnici pet tednov.

— Trst. — Andrej Valenčić, star 82 let, je pri padcu dobio teže poškodbe in so ga odpeljali u bolnicu. Ob tramvajске tračnice se je spotaknila in tako nesrećno padla Marija Lojk, stara 37 let, da so jo morali zaradi velike rane na kolenu odpeljati u bolnišnicu.

— Videm. — Zaradi tatvine je bila obsojena Albina Legiša stara 20 let, na 4 meseca zopora.

— Vrhopolje. — (Agis) — Huda nesreća se je pripetila 29 letnomu Francetu Krapežu, ki je padel po stopnicah iz prvega nastropia in si nalomil tilnik. Domaći so ga prepeljali u goriško bolnicu, kjer pa dvomijo u okrevanje.

— Gorica. — Na korzu je prišlo do prometne nesreće. Lenček Friderik iz Aidovščine se je zaletel z motociklom u automobil. Nesrećnež si je zlomil nogo, pri čemer mu je kost izstopila. Prepeljali so ga u bolnišnicu.

UREDITEV POLOŽAJA UČITELJEM IZ JULIJSKE KRAJINE

V zadnji številki našega lista smo prinesli članak iz »Učiteljskega tovariša« o ureditvi položaja učiteljem iz Julijske Krajine. Izvedli smo da je »Učiteljski tovariš« pogrešno prinesel predloge UJU, sekcije za Dravsko banovino, od lanskega leta, pa prinašamo sedaj avtentičen predlog za Finančni zakon za 1938-39 leto katerega je predložilo UJU, sekcija za Dravsko banovino.

PRIKAZ NUJNOSTI IN NAČINA UREDITVE POLOŽAJA KONTRAKTUALNIM UČITELJEM IN UČITELJEM DNEVNIČARJEM

Zaradi neznosnih razmer, v katere so prišli slovenski in hrvaški učitelji v Italiji v prvi vrsti zaradi nacionalnega dela, ki so ga vršili med slovenskim in hrvaškim narodom, so bili prisiljeni zateči se v Jugoslavijo.

Tu so bili sprejeti v začasno kontraktualno ali dnevničarsko službo.

Po položitvi dopolnilnih zrelostnih izpitov in dopolnilnih praktičnih učiteljskih izpitov je ministrstvo prosvete sukcesivno prevajalo v službenim letom odgovarjajočo skupino v redni drž. učiteljski službi.

Z razsodbama drž. sveta št. 7358 z dne 28. marca 1936 in št. 120 O. N. št. 43575 z dne 23. julija 1936 pa je to stanje prenehalo.

Zakon o narodnih šolah določa v § 71 za učiteljsko kvalifikacijo dovršeno državno učiteljsko šolo z diplomskim izpitom in za stalno učiteljsko službo tudi praktični učiteljski izpit. Isto kvalifikacijo zahteva uradniški zakon za državno kontraktualno učiteljsko službo.

Zaradi citiranih razsodb državnega sveta in cit. odločbe min. prosvete, ti učitelji ne morejo biti niti prevedeni v redno državno učiteljsko službo — niti ne morejo ostati v kontraktualni službi, ker niti zanjo nimajo po zakonu kvalifikacije.

Groz jim odpust iz kontraktualne službe in s tem izguba eksistence. Izpostavljeni so nevarnosti, da bodo z družinami brez sredstev na cesti.

Socialni in nacionalni razlogi in moralna obveza države do teh učiteljev narekuje, da se čim prej pravno uredi njihov položaj.

Za ureditev položaja kontraktualnim učiteljem bi bilo potrebno:

1) da se § 71 zakona o narodnih šolah dopolni tako, da morejo biti postavljeni začasne učitelje narodnih šol kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji, ki so že opravili dopolnilni zrelostni izpit na učiteljski šoli, odnosno dosigli nostrifikacijo učiteljskega zrelostnega izpita;

2) da se dopolni isti § z dodatno določbo, da se smejo kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji z dopolnilnim zrelostnim učit. izpitom in usposobljenostnim praktičnim izpitom v naši državi postaviti ob upoštevanju službe po § 54 in v zvezi s § 53 Zak. o državljanstvu, z dne 21. septembra 1938 za stalne učitelje narodnih šol;

3) da se dopolni § 47 zakona o učiteljskih šolah, da sme ministrstvo prosvete po zaslišanju Glavnega pros. sveta nostrificirati v inozemstvu položene učiteljske izpite za pouk na osnovnih šolah z določitvijo dopolnilnih izpitov na učiteljskih šolah. S temi izpiti se doseže veljavnost diplomskih izpitov učiteljskih šol.

PREDLOGI UJU

Pogojev § 71 zakona o narodnih šolah ni mogoče izvesti učiteljem, ki so prišli iz druge države in se ti pogoji tudi nanje ne nanašajo.

Nujno pa je, da se z zakonom uredi položaj tem učiteljem.

V to svrhu bi bilo potrebno da prinese finančni zakon za leto 1937-38 izpremembo § 71 zakona o narodnih šolah, ki naj se glasi:

1) § 71 zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929 se izpremeni in se glasi:

Učitelji in učiteljice ženskih ročnih del so po službi lahko začasni ali stalni. Za časasnega učitelja se sme postaviti oseba, ki je dovršila drž. učiteljsko šolo in opravila učiteljski zrelostni izpit, oziroma učiteljski diplomski izpit, ali višjo pedagoško šolo ali pedagoške nauke na filozofski fakulteti. Na predlog odposlancev ministrstva prosvete, ki se prisostovovali diplomskemu učiteljskemu izpitu na zasebnih učiteljskih, bo minister prosvete nostrificiral tudi diplomo učiteljskim kandidatom iz teh šol. Kandidat s tako diplomom sme biti nameščen za učitelja drž. narodne šole.

Začasne učitelje narodnih šol morejo biti postavljeni kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji, ki so že opravili dopolnilni zrelostni izpit na državni učiteljski šoli, odnosno dosigli nostrifikacijo učiteljskega zrelostnega izpita.

Kontraktualni učitelji in učitelji dnevničarji z dopolnilnim zrelostnim izpitom in dopolnilnim praktičnim izpitom se postavijo ob upoštevanju službe po § 54 in v zvezi s § 53 Zak. o državljanstvu z dnem 21. IX. 1929 za stalne učitelje narodnih šol.

Minister prosvete sme po zaslišanju Glavnega pros. sveta nostrificirati v inozemstvu položene učiteljske izpite za pouk na narodnih šolah z določitvijo dopolnilnih izpitov na učiteljskih šolah. S temi izpiti se doseže veljavnost diplomskih izpitov na učiteljskih šolah.

Za stalnega učitelja se potrjuje začasni, ki je opravil že praktični učiteljski izpit.

2) Da se dopolni § 47 zakona o učiteljskih šolah, da sme minister prosvete po zaslišanju Glavnega pros. sveta nostrificirati v inozemstvu položene učiteljske izpite za pouk na narodnih šolah z določitvijo dopolnilnih izpitov na učiteljskih šolah. S temi izpiti se doseže veljavnost diplomskih izpitov na državnih učiteljskih šolah.

ODLOMKI IZ NAŠE ZGODOVINE

Gorica pred osemdesetimi leti

K članku »Narodnost in šolstvo na Goriškem l. 1848« v božični številki prinašamo še sledeče odstavke, ki se tičejo Gorice, iz »Jadranskega Slavjana« (iz l. 1850):

»Ko ptuji Slavjan v Gorico pride, mu je čudno pri srcu. Naj pride iz koroškega, iz furlanskega unikraj Soče, iz Tersta ali iz Ljubljane, hodi do prvih hiš mesta po slavjanski zemlji. Na enkrat zagleda ime predmestja in ulice po laško načerkano. Na vsih štacunah vidi ime naša posestnikov in njih opravil v laškem jeziku napisane. Zdi se mu, da je na enkrat vsred Italije začaran. Tode zmota kmalu zgine; iz vsih ulic, iz vsih štacun sliši dobro znani slavjanski glas.

V kavarnicah se pa govori mešano, vendar pa nemški premagujejo. Le nemški časopisi se v njih dobe, in se clo v tako imenovanemu »Casino di società« imajo le en sam obširnejši italijanski časopis, desi se tam vsi viksi stanovni shajajo, med katerimi jih je brez dvoma veliko laške ali italijanske rodovine.

Ko se premisli, de je v Gorici — od otroka do starčka — komaj 2.000 oseb, ki le italijansko ali pa le furlansko govorijo, se ne more verjeti, da prebivavci sploh hrepenijo za Lahe deržani biti. In res se ta želja le pri nekaterih bahačih najde ki se napenjajo in na vse gerlo kriče: »Noi Goriziani siamo italiani«.

To silno željo, podpirajo na vso moč nekteri širokoustniki v kavarnicah, dva ali trije odborniki v mestnem poglavarstvu, in posebno nekaj časa sam časopis »Giornale di Gorizia«. Pervi so je že tako daleč pognali, de se tukajšnji prebivavec naraji »Goričana« imenuje, in drugi so jo vedli tako obračati, da so vsi napisi tergov in ulic in malo po malem tudi štacun v laškem jeziku napravili. Tako daleč je že šlo, de se tabla na mostu čez Sočo le v laškem in nemškem jeziku prepoveduje, tabak piti in de se oznanila z bobnom le po furlansko dajejo. Na gerbu mestne gosposke se pi še bere »Stadtmagistrat Görz« in na mestnih vratih: »Hier ist das Betteln verboten«.

Še ni dolgo kar so imeli tergi in ulice nemške in italijanske napise. Ko so pri undanjimu ponovljenju nemške zatrl, niso za Slavjane toliko marali, kolikor prej za Nemce. In vendar so Slavjani osnoviteli Gorice: velki trg se imenuje Travniki; Kostanjevica, Pristava, Stude-

nic so slavj. imena; poglavni sredniki blaženosti Gorice so Slavjani, kupčijo na debelo in na drobno gre več del po njih rokah; z eno besedo Gorica obstoji le z njimi in po njih. Le po slepoti, ki iz narodnega sovraštva izvira, se pravice Slavjanov popolnoma zanemarijo in zatirajo. Res se zdaj le zoper Nemce, ki na viksi stopnji izobraženja stoje, bojuje, ker se boje, de bi pri svoji večji izobraženosti v cerkvi, v šoli in v uradi prevelike veljavnosti nezadobili; in ničesar ne zanemarijo, razširjenje nemške izobraženosti overati. Na primer gledaše nemčkim igram odpreti, desiravno jih obraženiši del prebivavcov serčno želi.

Poslednjič, časopis »Giornale di Gorizia« ne pozna v Gorici druge narodnosti ko laško, in bi, še zvonu, ki učenje v Glinazium sklicuje, le laški glas dal. — Dobro vedo de učencev je saj dve tretjine Slavjanov, de v poslednji tretjini je veliko mladenčev nemškega rodu in le malo Lahov: in vendar terjajo naj se le v laškem jeziku uči. Vedno upijejo »la nostra lingua«, kalé resnico, napadajo osebe, nar postenših ljudi, in jih ko sovražnike Italijanov kažejo. — Nemška stranka se brani, in naprave vlade jo močno podpirajo. Le revni Slavjan nima nikogar, ki bi njegove pravice branil. Če se v laškem ali nemškem jeziku misli in druge reči uči, kaj marata uni stranki za to! Zadosti imate med seboj opraviti, ena nov stan pridobiti, druga svojiga ohraniti.

In ta boj se bo izpeljal brez ozira na pravice Slavjanov. Vdati se bodo morali v to kar bo usoda sklenila. Tode tudi njih čas bo prišel. S svojim bistrim umom, s svojo stanovitnostjo, ki se nobene overe ne vstraši, bodo tudi overe, ki iz tujega jezika pri poduku izhajajo, srečno premagali, in kar bo usoda sklepostenših ljudi, in jih ko sovražnike Italijance premagali, in kar že zdaj moč večine za se imajo, tak bodo tudi moč izobraženosti pridobili in svoje nasprotnike deleč prešli«.

Danes po preteku osmih desetletij moremo možu biti hvaležni za to, kar je napisal v početku našega preporoda in ubral še optimistične strune.

j. p.

VAŽNI DOGAĐAJI U SVIJETU

Razjašnjeni atentati u Francuskoj

Kada su u Francuskoj bili pred nekoliko meseci učestali atentati, čule su se od mnogih ljudi i kod nas sarkastične primjedbe na račun francuske policije, koja da ne može pronaći atentatore. Obično su se te primjedbe svršavale: U Italiji i Njemačkoj bi se brzo našlo krivce, ali u demokraciji... hm... itd.

Ali je tada došlo otkrivanje fašističke zavjere, a sada je cijeli taj fašistički komplot razjašnjen i krivci uhvaćeni.

Ministar unutarnjih poslova Dormoy (socijalista) dao je 10. o. m. novinarima podatke o aferi tajne revolucionarne organizacije. Izjavio je, da ta afera ulazi u novu fazu, a izvršitelji atentata na trgu »Etoile« u Parizu sada su poznati. Od njih četvorice trojica su uhišćeni, i oni pripadaju poznatoj terorističkoj organizaciji. Radi se o atentatu na zgradu generalnog saveza francuskih poslodavaca i na zgradu metalurzijskih industrijalaca za parisku oblast. Tada su poginula dva stražara. Ministar potom podrobno opisuje tok istrage. Sada je nepobitno ustanovljeno, da su ovi atentati djelo tajne revolucionarne fašističke organizacije, koje su članovi u posljednje vrijeme uhapšeni i kod kojih je pronađeno oružje. Ministar veli, da se u buduću ne smije ni pokušati, da se bilo s koje strane traži izvinjenje za nadjeno oružje, kojim je tobože trebalo dobre građane zaštititi

od komunističkog puča. Takva izvinjenja nemaju snage obrane i ona su djetinjasta. Zločinci nijesu zdravo rasudjivali — veli dalje ministar — i oni su sebi ubrađavali, da silom mogu oboriti republikanski režim u Francuskoj. Naša je republika solidna. Ona leži u srcima svih Francuza, koji će je sutra ili kada bude trebalo, jednostavno braniti na svim poljima.

Ubojice braće Roselli članovi CSAR-a

Pariz, 12. januara. (P) Marx Dormoy, ministar unutrašnjih djela dao je večeras štampi ovu izjavu: Nakon jednogmesečnog istraživanja poslije ubistva braće Roselli policija je došla do uvjerenja, da su ubojice braće Roselli članovi CSAR-a, terorističke organizacije, one iste koja je 11. septembra izvršila atentate u sredini Pariza i prilikom kojih su porušene dvije zgrade. Ubojice su Filliol, Jalubiez, Paireux, dok četvrtog traži policija. Filliol, aktivni član CSAR-a sakrivao se već nekoliko mjeseci. Jalubiez je u zatvoru već od 22. septembra, pa je i on prenašao municiju iz Švicarske na račun CSAR-a. Ova četvorica ubojica imali su i saučesnike, i to Bouviera, koji je služio u trećem puku afričkih lovaca u Constantini, i Taura. Obojica su uhapšena. Ubistvo Rosellia organizovao je Andre Tenaille, istaknuti član CSAR-a koji se takodjer već nalazi u zatvoru u Parizu. Dormoy je zaključio sa izjavom, da se ništa neće propustiti da se otkriju svi krivci i sva odgovornost, kako za atentate u Parizu, tako i za ubistvo braće Roselli

Saradnja države i crkve u Italiji

Prigodom podjele nagrade seljacima koji su se istakli tokom pr. god. u obradivanju zemlje u vezi sa akcijom koju provodi fašistički režim za povećanje proizvodnje žita, predsjednik vlade Mussolini primio je u palači Venezia 60 nadbiskupa i biskupa i dvije hiljade svećenika, koji su u 10-godišnjoj kampanji za povećanje proizvodnje žita stekli zasluge time što su seljake upućivali u intenzivan rad u ovom pravcu.

Mussolini je prigodom ovog primanja održao govor, u kojem je izrazio zahvalu biskupima i svećenstvu i istakao važnost suradnje između crkve i države, koja je započela prije 9 godina, kada je zaključen lateranski sporazum, kojim je postignuto izmirenje Italije i Svete Stolicke. Mussolini je na to pozvao sve svećenike da upute svoje misli Sv. Ocu Papi i tako potvrde suradnju, koja se sve uspješnije razvija između crkve i države u Italiji.

Posebno se Mussolini zahvalio svećenstvu što je za vrijeme abesinskog rata svojim radom pružilo korisnu suradnju državi i osim toga znatno pomoglo svladavanju poteškoća, koje je Italiji bila nametnula primjena sankcija.

Mussolinija je pozdravio u ime svećenstva videmski nadbiskup Nogara. Među nagradjenim svećenicima je i riječki biskup Antonio Santin.

Mussolini je svoj govor biskupima i svećenicima započeo sa: Camerati (drugovi) i u govoru im je pretstavio i pozdravio »druga« Dare-a (camerata Dare) poljodjelskog ministra III Reicha.

PREKID AMERIČKO-TALIJANSKIH TRGOVAČKIH PREGOVORA

Talijansko-američki trgovački pregovori su prekinuti, jer se američka vlada ustručava priznati rimski imperij.

O tome Havas javlja iz Washingtona: U ovašnjim službenim krugovima kao razlog što još nije došlo do zaključenja stalnog trgovačkog ugovora između Italije i Sjedinjenih Američkih Država navode želju talijanske vlade, da grof Ciano vodi pregovore u ime kralja Italije i cara Etiopije, na što USA neće da pristanu.

Sastanak Italije, Austrije i Mađarske u Budimpešti

U Budimpešti su održali konferenciju države »Rimskog trougla«: Austrija, Mađarska i Italija. Italiju je predstavljao Ciano. Pri prolazu kroz Jugoslaviju je bio od jugosl. vlasti srdačno dočekan i ispraćen, što potertava sva talijanska štampa. Na stanicu u Budimpešti su ga dočekali i pozdravili njemački, austrijski i jugoslavenski poslanik

Mađarskoj štampi je Ciano izjavio: »U Mađarsku uvijek dolazim s osjećajem velike ljubavi.

Stav Italije prema mađarskom pitanju poznat je. Italija od njega ne će odstupati ni za dlačicu.

Talijanski narod u svom sreću nosi mađarski narod i ja s dirljivim osjećajem uvijek mislim na Mađarsku«.

Iza sastanka izdan je štampi službeni komynike. Ciano je izjavio, da su u tom bloku država, kao i u osi Rim-Berlin uvijek otvorena vrata i ostalim državama Srednje Evrope.

Rat valovima između Engleske i Italije

Talijanska radiostanica u Bari vrši već duže vremena protuenglesku propagandu emisijama na arapskom jeziku. Englezi su se sada uzbunili i počeli kontrapropagandom, a najavljuju i drugu, novinsku, publicističku i filmsku antitalijansku propagandu. Već deset dana vrše Englezi intenzivno tu propagandu preko britanskih radiostanica, pa se već razvija u pravi radiofonski rat. Sada tri velike talijanske radiostanice izrađuju osnove za emisije na francuskom, kineskom, arapskom, indijskom i engleskom jeziku. Na britanskoj strani odgovorili bi u slučaju sprovedbe te osnove podizanjem silne radiostanice na kratkome valu na Cipru. Akcioni radius te stanice imao bi u prvom redu obuhvatiti Egipat i Palestinu

JAVNA GOVORNICA

Danas donosimo drugi članak u ovoj rubrici. Kao što smo i posljednji put na ovom mjestu napisali, u ovoj rubrici treba da dodju do izražaja različita mišljenja pojedinaca. Članke u ovoj rubrici treba smatrati kao mišljenja pojedinaca, a ne kao mišljenja Saveza i uredništva lista.

To smo uveli radi toga što hoćemo da damo riječ svakom emigrantu, kako bi sva mišljenja došla do izražaja. Raspravljati se može o svim problemima, kao na pr. o emigraciji, o vanjskoj politici, o kulturi, o idejnim pravcima, o raznim događajima u svijetu itd. Jedino se neće objavljivati lični napadaji i stvari koje bi mogle doći u sukob sa zakonom. Dopisi mogu biti potpisani ili sifrirani, ali redakcija mora da zna puno ime i prezime pisca. Razumije se, da je urednička tajna zajamčena.

Pri koncu napominjemo da ne pazimo na znanje gramatičkih i pravopisnih pravila. To će ispraviti uredništvo. Time hoćemo dati mogućnost i ONIM EMIGRANTIMA KOJI NISU SVRSILI SKOLE, da iznose svoja mišljenja.

KAKOVA JE TO LIKVIDACIJA?

Prošli broj »Istre« donio je članak »Upoznajmo sami sebe« s potpisom B. L. Kada sam to pročitao, uskliknuo sam: »Eto, sada se više ne poznajem«. Ali — glavno je da sam preko tog članka upoznao ljude, koji očekuju nešto »veličanstveno« od nas istarskih omladinaca. Ali, i djeca očekuju darove od sv. Nikole, ali po sv. Nikoli bi čizme bile uvijek prazne. Znači, treba ići darove kupiti i u čizme staviti, pa reći da je to donio sv. Nikola.

Ne čudi me takovo razlaganje, jer imamo dobro ogledalo prošlosti i u njemu vidimo sve. A kada g. B. L. kaže da ne poznajmo sami sebe, trebalo bi da nam kaže što bi učinili kada bi, recimo, poznali sami sebe. To bi gospodin B. L. trebao da nam kaže. Jer ako slučajno kakav omladinac ili omladinka upoznaju sami sebe da znadu kako će se tada vladati i što će raditi. Da znadu pravi put, kojeg bi imao da pokaže g. B. L.

U tom istom članku »likvidirano« je i s Omladinskom sekcijom. Prema tom članku nas više nema iza par izleta. Kakovi su, onda, oni mladići koji sviraju u omladinskoj sekciji, koji igraju šah, a naročito pitamo: kakovi su oni mladići koji se svake subote sastaju u društvenim prostorijama? Koji tamo razgovaraju o našem kraju i našim pitanjima, koji drže predavanja i koji ih slušaju i o njima debatiraju. To se nekako ne sviđa onim našim starijima, starijima ne samo po godinama, nego i po idejama.

Jer oni bi htjeli da se samo u dvojce, troje šapući govori o našem pitanju i o našim stvarima. Ja, međutim, ne vjerujem, da će pojedinac, pa bio ne znam kako pametan i požrtvovan, išta moći učiniti za našu stvar sam. A ovako misli i većina omladine — omladine po godinama, po sreći i po idejama.

Omladinac B. K.

NAŠI POKOJNIKI

V Dolnjem Logatcu je 4. t. m. umrl po daljši bolesti u 82. letu starosti sreski šolski nadzornik u pokolu Leopold Puncuh. Rojen je bil 1856. v Idriji in spada v našo najstarejšo učiteljsko vrsto. Učiteljeval je na Vipavskem in v Spodnji Idriji, kjer je ostal dolgo vrsto let, nato pa je odšel v Gorenji Logatec, kjer je bil po vojni imenovan za sreskega šolskega nadzornika za logaški okraj. Naj počiva v miru, prizadetim naše sožalje. — (Agis).

V Splitu, kamor je bil šele pred kratkim prestavljen, je postal žrtv svojega poklica policijski nadstražnik Ivan Gec, doma iz Sežane. Naj počiva v miru, težko prizadeti družini naše sožalje. — (Agis).

V Mariboru je umrl naš rojak Ivan Fatur v 63. letu starosti. Doma je bil iz Kilovč pri št. Petru na Krasu ter je vsa svoja mlada leta preživel v Ameriki. Šele pred par leti se je vrnil domov, kjer mu pa radi sedanjih razmer ni ugajalo, zato se je preselil v Maribor. Za njim žalujejo brat in tri sestre. Blag mu spomin, sorodnikom naše sožalje. — (Agis).

Sl. Brod, jan. 1938. Dne 1 siječnja u Sl. Brodu preminula je Marija supruga Iveša Martina, rođena Lazarić u Medulinu 1872 godine. Pokojnica je bila poznata kao dobra supruga, majka i prijateljica ne samo među našim svijetom, nego i među ovdašnjim stanovništvom. Tome je najljepši dokaz bio impozantan ispraćaj pokojnice.

Ožalošćenom suprugu, sinu, kćerkama, snahu, zetovima i unučadi naše najiskrenije saučesće, a pokojnici lahka zemlja.

V Mariboru je umrla dne 8. januaria ga. Marija Kravos, doma iz Šmartnega v Brdih, soproga uglednega trgovca fer našega rojaka Ivana Kravosa. Pogreb je bil 10. t. m. Naše društvo »Jadran« je zapelo na zadnji njeni poti već žalosti ob udeležbi velikega števila emigranata. Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje!

V Novem mestu je umrl naš rojak Ignacij, Pegan, v visoki starosti 87 let. Doma je bil iz Gabrij na Vipavskem, kjer je imel posestvo in trgovino. Že dolgo vrsto let pa je živel v Novem mestu, kjer si je pridobio velik krog prijateljev o čemur je pričal njegov lep pogreb. Naj mu bo lahka zemlja, žalujemo čim naše sožalje. — (Agis).

ZAPISKI KMEČKEGA FANTA

SPOMINI NA POT V ABESINIJU

Prvič smo zaslužili svojo udeležbo v abesinskim vojni že na zimskih manevrima oktobra meseca v neki vasi pod Etno, na otoku Siciliji. Hladen večer je bil in mrak je legao na vas. Brez slutnje smo se pogovarjali o našim dobrim večerj. Ob našim običajni uri ob devetih smo se spravili k počitku, položili svoje trudne glave na slamo in hitro pospali. Naenkrat začujemo budnico za alarm. Naglo vstanemo in se prepašemo z vojaškom opremom. Bali smo se že, da ho treba zdaj sredi noći gaziti mrzli etniški sneg. Nad nami pa so vpili svi naši častnici in podčastnici: Urno! Urno! — Ker odputujemo takoj v Mesino...

Seveda smo se tisti hip svi vprašali, zakaj neki moramo zdaj v Mesino, ko bi morali ostati tu na vajah še sedem dni. Medtem smo naglo tovorili topove na trpežne mule in nato odkorakali proti najbližjoj postaji. Tam smo v najkrašjem času spravili vse na vlak in se odpeljali k regimentu v Mesino.

PRIPRAVE LJUDI IN OPREME

Kdor je bil v Mesini potrjen za abesinsko vojsko, je morao reš imeti vse zobe in biti tudi drugače popolnoma zdrav. Pri opremi su mi prvo visoki čevlji, ki sežejo prav do debelega mesa. Ti čevlji su potrebni zaradi peska, ki pokriva tla mnogih abesinskih pokrajina zelo na debelo, pa tudi za to, da branijo nogo strupenih rosova raznovrstnih kač. Na svaj pik ne more tako hitro do kože. Hlače su bile zuvane (pumparce) in poznaje smo jih odrezali zaradi prehude vroćine. Bluza je bila tenka in lahka. Vsa uniforma je bila modrorijava. Klobuke pa smo dobili kavčukaste, čeprav

so za vojno bolj v navadi kovinske čelade. Za Abesinijo su bili klobuki od kavčuka bolj korisni, saj je tam već vojakova popadalo zaradi vroćine ko od abesinskih krogel. Zoper pesek, ki ga vetrovi nosijo, v oči, smo dobili svi očale.

SLAVNOST ZA ODHOD

Do pristanišća su nas spremijale vojaške godbe. Spet smo morali ukratci živati in topove, nato smo se uredili na parniku tuda mi. Imeli smo vsega 400 mul, 40 topova u 1800 mož. Ko je bil parnik pripravljen za odhod, smo šli svi na palubu in na streho, da smo videli množico ljudi, kako su se navduševali za nas, nam mahali z robci in se poslavljali od ladje.

Parnik Conte Biancamano (Grof Belaroka) je pretresljivo zatulil in se pričel premikati od obrežja na odprto morje. Z svih ladji u pristanišću su gledalci vzklikali živio (Evviva!) in mahali z robci, muzika je igrala poslovitno pesem. Parniki su hkrati zatulili pozdrav, tako tudi ladja Conte Biancamano — in tudi avtomatične živali u stolpu mesinske cerkve so se oglašale, potom ko je zaiokala Mati božja, da se je slušalo 3 km daleč na morje. Petelin je zapel, a poslednji je od nas vzel slovo sam lev. Dalje na morju pa su utihnile godbe in svi pozdravi avtomatičnih predmetova. Naša ladja se je vedno hitreje pomikala proti Africi in proti jugovzhodu.

Po dolgih dvih dneh smo dospeli v Sueški kanal. Pristali smo u Suez u počakali tam 12 ur, dokler nas niso francoske oblasti pregledale in preštele.

Ob odhodu iz Sueškoga kanala su nam spet priredili glasno spremstvo muzike in siren.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

Iz društva »Istra« u Zagrebu

POZIV NA SKUPŠTINU DRUŠTVA »ISTRA«
Dana 27. februara o. g. u 9 sati prije podne održaje se u prostorijama »KOLA« skupština društva »ISTRA«, pa se poziva cjelokupno članstvo da istoj prisustvuje. Dnevni red objavit će se naknadno.

ČLANOVI DRUŠTVA
koji su u zaostatku sa svojom članarinom, umoljavaju se da istu čim prije podmire ili preko našeg inkasatora g. Klementa Fabrisa ili izravno u društvu u Žerjavićevoj ulici broj 7, dvorište.

Za državljanstvo

(oprost od takse) može se podnijeti molba samo do 31. marta o. g. pa se umoljavaju članovi da ovu priliku ne propuste.

ČETNAESTE »USMENE NOVINE«
Omladinska sekcija društva »Istra« priređuje u subotu, 15. o. m., u 8 sati na večer svoje redovite »usmene novine« sa dobrim i biranim programom. Pozivamo članove i ostalu istarsku omladinu da prisustvuje »usmenim novinama«. Usmene će se novine održati u društvenim prostorijama, Žerjavićeva ul. 7.

19. II. o. g. dodjite sa Vašom obitelji na ISTARSKU ZABAVU koja će se održati u prostorijama društva »Kolo«.

ZAHVALA DRUŠTVA »ISTRA« U ZAGREBU

Upravni odbor društva »Istra« u ime cjelokupne istarske emigracije u Zagrebu slobodan je uputiti niže navedenim najtopliju zahvalu, što su se odazvali akciji za »ZIMSKU POMOC« oko obezbjeđenja novo pridošlih emigranata i ostalih bijednih i bezposlenih naših ljudi iz Istre.

N. N. 10. — Din. N. N. 20. — Din. D. U. B. 20. — Din. Dr. B. Višnovac 10. — Din. E. Jelić 20. — Din. prof. dr. Jos. Silović 50. — Din. N. N. 10. — Din. Dubenik Stjepan 10. — Din. Frol Frane 10. — Din. Benzon Laura, obuću i 50. — Din. Braka Gustav 20. — Din. N. N. 5. — Din. Načinović 10. — Din. Grünbaum Ante 50. — Din. Ribarić P. trgovac 2 para čarapa, češut dr. C. 20 Din. N. N. 10. — Funderle F. 20. — Din. Križ Lacko 20. — Din. N. N. 10. — Din. Krlac Luka 10. — Din. Semelić Božo 10. — Din. Iveša Ante 20. — Din. I. Jelenović 10. — Din. Gabrijele Josip 50. — Din. Penić Ivan veletr. 50. — Din. Breznikar Ignjat živč. namirnice, M. P. odijela, obuća, 50. — Din. Rojčić Tone 20. — Din. E. Radetić 10. — Din. Zunić A. 20. — Din. Rusjan Fr. 10. — Din. Brumčić Dinko 100. — Din. Dr. Brčić Fran 50. — Din. Dr. Ražem Ivo 350. — Din. Marčelja Roman 50. — Din. G. J. Topusko 200. — Din. Pipan Franc 100. — Din. G. A. Topusko 40. — Din. Rušnjak Ivo 100. — Din. Mandić Ljubomir, Bjelovar 50. — Din. Mužina Alojz, Klostar 50. — Din. Krizanac Matko, Orosavlje 20. — Din. Kuhar Pravoslav, Drvar 22. — Din. Čučak Karlo, Mrzle volčice 80. — Din. Ambrožić Milan, Pazarište 40. — Din. Majkus Ivan, Dugoselo 10. — Din. Legović dr. Stjepan 20. — Din. Štimac Adalbert 10. — Din. Radanović M. 10. — Din. Dr. Divjak 50. — Din. Kajin dr. Miron 10. — Din. Valjato Antun Din. Travran A. 10. — Din. Dr. Vizić 20. — 10. — Din. Baf Fran 30. — Din. Bulić Fran 25. — 10. — Din. Potočnjak Venceslav 10. — Din. Ljubić Vicko 10. — Din. Fattorini Pasko 10. — Din. Ribar Dušan 10. — Din. Poljak Božidar 10. — Din. Štrk Frane 20. — Din. Din.

OPREZ PRED VARALICAMA!

Društvo emigranata »Istra« u Splitu upozorava cij. građanstvo i svoje članove, da ovih zadnjih dana obilazi gradom neko lice sabirajući tobože u ime uprave našeg udruženja dobrovoljne priloge za neku našu društvenu priredbu. Kako potpisana uprava nije nikoga ovlastila za takovu akciju, to je jasno da se radi o nekom varalici, kojega treba predati prvom prilikom redarstvu u ruke. — Molimo još, da se pojedini slučajevi prijave društvenom tajniku. — UPRAVA.

REKORD NAŠEGA ROJAKA

Poseban rekord je dosegao naš rojak, upokojeni nadučitelj in znani botanik Rajko Justin, ki je bil v preteklem letu 365-krat na šmarni gori, kljub svoj 71. letom. — (Agis).

PRIHOD V SOMALIJO

Po dolgi štirinajst dnevni vožnji smo dospeli u Somalijo in se zasedrali. V pristanišću Mogadišja sem videl veliko zamorceva a na koncu in med njimi so bili tudi vojniki, ki so nas že pričakovali. Izkrkali smo se samo vojniki. Nato so nas odveli k večerji. Že tisti večer sem okusil raznovrstno sadje, ki mi je zelo ugajalo. Posebno so mi bile všeć banane in pa tekoćina kokosovih orehova.

V Somaliji smo ostali precej časa, ker smo čakali na napoved vojne. To se je zgodilo res že 2 oktobra in že tisti večer smo odkorakali na eritrejsko fronto.

Dospetvi na določeno mesto, smo že videli, kako letala obstreljujejo in bombardirajo velike skupine Abesinceva. Ko so letala prenehala, je pridrla pehota in v nasokku zavzemala abesinske postojanke. Tudi gorski polk se je nalahko pomikal za pešci. Toda že tu in v celi vojni se je zelo malo uporabljala artilerija.

ABESINCI IN NJIHOV POGUM.

Abesinska vojska ni držala vojne črte. Navajeni su se vojskovati u skupinah, kakor čreda. Oboroženi su pa bili z najbolj modernim orožjem iz Bolgarije in z angleškim, posebno za častnike.

Napadeni Abesinci su se pokazali kot neverjetno pogumni vojniki. Vsi smo se jim čudili, ko smo jih videli, kako drzno stojijo nasproti kosećim strojnici. Streljajo vedno stoje. Vprašal sem se, kaj daje Abesincem tak pogum. Kmalu sem zvedel, da je vzrok vera. Preprićani su, da po vsaki smrti še enkrat oživijo, in to jih vzdrži.

Če su trčili ob sovražne pešce, se niso skrili u svoje jarke. Ob vsakem italijanskom napadu na njihove postojanke su skoćili Abesinci iz jarkova in stoje streljali. Od tega su pretrpeli najvećje izgube. Proti tankom pa su se na enak naćin borili z roćnim bombami, misleć da tank lahko razrućijo. (Nadaljevanje).

Glavna skupština »Istre« u Sl. Brodu

Sl. Brod, 9. jan. 1938. — Upravni i nadzorni odbor Prosvjetnog i potpornog društva »Istra« u Sl. Brodu održao je svoju zajedničku sjednicu, dne 6. siječnja 1938. u 2 sata po podne, na kojoj je pretresano društveno poslovanje u minuloj 1937. godini. Poslije proćitanih izvještaja tajnika i blagajnika kao i izvještaja nadzornog odbora, da je poslovanje u redu nadjeno, članovi obih odbora su se međusobno sporazumjeli da se godišnja glavna skupština odrđi dana 2. veljaće 1938. u ovdašnjoj Sokolani, i to u 2 sata po podne. Članovi društva dobili su pismene pozive, a u koliko ih ne bi dobili neka ovo smatraju kao poziv. — Umoljavaju se ovim putem svi članovi našeg društva, da neizostavno prisustvuju ovoj skupštini, jer će na istoj biti rijeći o važnim pitanjima koja najviše treba da interesuju sve naše članove.

GLAVNA SKUPŠTINA »ISTRE« U NOVOM SADU

POZIV na XI redovnu glavnu godišnju skupštinu Prosvjetnog i potpornog društva »Istra« u Novom Sadu, koja će se održati u nedjelju 23. januara 1938. u 9 časova prije podne u maloj sali Narodnog Spomen-doma Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

DNEVNI RED:

1. Otvaranje skupštine; 2. Izbor dvaju članova ovjerovljaća zapisnika; 3. Čitanje izvještaja o radu uprave; 4. Izvještaj blagajnika; 5. Predlog za oprost članarine siromašnim članovima; 6. Predlog o istupanju iz članstva Saveza emigrantskih društava; 7. Predlog o određivanju članarine ženskim članovima; 8. Izvještaj nadzornog odbora; 9. Davanje razrješnice staroj upravi; 10. Biranje nove uprave, i 11. Eventualije.

U slučaju, da se u gore oznaćeno vrijeme ne sakupi dovoljan broj članova, to će se skupština u smislu § 15 društvenih pravila održati jedan sat kasnije bez obzira na broj prisutnih članova na istom mjestu sa istim dnevnim redom.

Pošto je dnevni red skupštine prilićno velik, pozivaju se članovi i članice Prosvjetnog i potpornog društva »Istra« i njegovi sekciji, da na skupštinu neizostavno dodju u punom broju i taćno u zakazano vrijeme, jer će istoj prisustvovati gosti više bratskih društava iz Beograda i ostalih mjesta.

Umoljavaju se članovi i gosti van Novog Sada, da svoj dolazak na skupštinu prijave pravovremeno upravi potpisnog društva, koja će se pobrinuti za prenoćista.

Uz bratski istarski pozdrav!

Uprava

VI. REDOVNA GLAVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA »ISTRA-TRST-GORICA« U SUBOTICI

Dne 9. januara o. g. bila je održana VI. redovna glavna godišnja skupština Prosvjetnog i potpornog društva Istra-Trst-Gorica u Subotici sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj Upravnog i Nadzornog odbora i davanje razrješnice dosadašnjoj upravi.
2. Biranje novog Upravnog i Nadzornog odbora.
3. Eventualije.

U zakazano vrijeme pretsjednik g. dr. Ivo Milić otvara skupštinu i pozdravlja sve prisutne uz sjećanje na sve nevine žrtve u našoj napaćenoj užoj domovini. Misao na to treba da nam i dalje daje snage i potkrepa za daljnji rad, sa željama, da našem narodu sinu ljepši i vedriji dani.

Nakon toga tajnik je proćitao svoj izvještaj u kojem je ukratko iznio rad društva tokom godine. Izmedju ostalog napomenuo je, da je društvo i u prošloj godini održalo vrlo uspješnu zabavu sa programom i lutriljom. U izvođenju programa sudjelovalo je i društvo »Istra« iz Novog Sada, kojemu i ovom prilikom zahvaljujemo na ućenoem trudu. Tokom godine društvo je potpomagalo novćano već broj emigranata koji su prolazili kroz Suboticu tražeći posao. Upravni odbor čeće se sastajao i tako pratio važne događaje oko naše i u emigraciji. Slali smo delegata na širu konferenciju Saveza u Zagrebu i na kongres u Sl. Brodu.

Iza toga podnio je iscrpan izvještaj blagajnik, kojemu je skupština izrazila zahvalu za savjesno vođenje blagajnićkih poslova. Zatim je dao izvještaj Nadzorni odbor i predložio da se upravi dade razrješnica, što je primljeno. Pošto su od skupštine odobreni i primljeni svi izvještaji, prešlo se na biranje nove uprave u koju su uglavnom ušla ista lica kao i prošle godine.

Budući da dosadašnji potpretsjednik g. Čehić Ante, koji je medu osnivaćima društva i jedan od najagilnijih članova društva, napušta Suboticu, to se s njime u ime društva oprostio toplim rijećima g. dr. Ivo Milić i zaželio mu mnogo uspjeha i sreće u novoj sredini, kamo odlazi po službenoj dućnosti.

PROMJENA ADRESE PROSVJETNOG I POTPORNOG DRUŠTVA »ISTRA-TRST-GORICA« U SUBOTICI

Molimo sva emigrantska društva kao i sve one organizacije, koje saraduju sa našim društvima, da u buduće svu poštu i pošiljke adresiraju na slijedeću adresu: PROSVJETNO I POTPORNO DRUŠTVO ISTRA-TRST-GORICA — KOD G. ABRAMIA JOSIPA, KROJAČKOG MAJSTORA, SUBOTICA — GRADSKA KUĆA.

U FOND »ISTRE«

Zidarić Marija, učiteljica, D 20.—
Novi Marof-Ključ D 20.—
U prošlom broju objavljeno D 41.782.60
UKUPNO D 41.802.60

SLOVENCEM V ZAGREBU SE PRI-POROĆA DOMAĆE SLOVENSKO PODJETJE

»BRUNSWICK«

Pariški Modelsalon, Ilica 54, I. kat, ZAGREB

Izdeluje po meri in naimodernejših modelih tvrdke »Brunswick« — Paris vso moško in žensko garderobo po sledećih cenah:

fazona moške obleke Din 350.—, suknje Din 300.—, damskih plaščev (model) Din 200.—, popravila od Din 80.— dalje, obraćanje obleke ali suknje Din 250.—.

Naroćnike u provinciji na željo posetimo z vzorci, vsa naroćila iz provincije za obraćanje in modeliranje oblek izvršujemo z obratno pošto.